

สรุปประเด็นการแก้ไขกฎหมายภาษีสรรพสามิต

ความเป็นมา

กฎหมายภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันประกอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวม ๗ ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ พระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๔๓ พระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสุรา พ.ศ. ๒๕๒๗ พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ และพระราชบัญญัติไฟ พุทธศักราช ๒๔๘๖ กฎหมายภาษีสรรพสามิตเหล่านี้เป็นกฎหมายที่มีการบังคับใช้มาเป็นเวลานาน หลายฉบับได้ถูกวางโครงสร้างสำหรับบริหารจัดการจัดเก็บภาษีสินค้าที่รัฐผูกขาดในอดีต (สุรา ยาสูบ และไฟ) โดยเน้นไปในเรื่องการควบคุมสินค้าที่รัฐผูกขาดอย่างเข้มงวด แต่กลับไม่ได้คำนึงถึงการกำหนดโครงสร้างและกรอบแนวทางที่มีประสิทธิภาพในมิติของการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีและไม่สอดคล้องกับปรัชญาพื้นฐานของภาษีสรรพสามิต (Philosophy of Excise Tax) ที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างมากในปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการค้าไร้พรมแดนจากการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก และการขยายตัวของ การเปิดการค้าเสรีของประเทศไทยภายใต้ข้อผูกพันที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นประเทศภาคีองค์การระหว่างประเทศต่าง จึงควรมีการปรับปรุงโครงสร้างกฎหมายภาษีสรรพสามิตโดยจัดทำเป็นรูปของ “ประมวลกฎหมาย” โดยศึกษาปัญหากฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันเชิงบูรณาการ ตลอดจนปัญหาการรายสินค้าและบริการ ศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางธุรกิจของสินค้าและบริการที่อยู่ในระบบภาษีสรรพสามิตปัจจุบัน ศึกษาแนวทางแก้ไขกฎหมายภาษีสรรพสามิตในเรื่องรูปแบบของโครงสร้างประมวลกฎหมายภาษีสรรพสามิต ศึกษาทิศทางในการกำหนดนโยบายภาษี และศึกษาเชิงเปรียบเทียบกับกฎหมายภาษีสรรพสามิตของต่างประเทศและดำเนินการจัดทำเป็นร่างประมวลกฎหมาย

ในการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีการปรับเปลี่ยนจาก “ร่างประมวลกฎหมายภาษีสรรพสามิต” เป็น “ร่างพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต” โดยยังคงมีสาระสำคัญเช่นเดิม

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต

- รวบรวมกฎหมายที่ใช้ในการบริหารจัดการจัดเก็บภาษี ๗ ฉบับ รวมเป็น “ประมวลกฎหมายภาษีสรรพสามิต”

- เพิ่มบทนิยามคำว่า “ราคาขายปลีกแนะนำ” รวมทั้งปรับแก้ไขบทนิยามคำว่า “ผลิต” “สุรา” “ยาสูบ” และ “ไฟ” เพื่อสร้างความชัดเจนในการจัดเก็บภาษียิ่งขึ้น

- ปรับปรุงวิธีการจัดเก็บภาษี จากเดิมที่จัดเก็บจากสินค้าในฟักัดอัตราภาษีสรรพสามิต และยาสูบในอัตราตามมูลค่าหรือตามปริมาณแล้วแต่อัตราใดจะคิดเป็นเงินสูงกว่า เป็นจัดเก็บทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณ เช่นเดียวกับการจัดเก็บภาษีสุราในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี
- อัตราภาษีในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติเป็นเพดานอัตราภาษี จะจัดเก็บจริงอัตราใด ต้องออกเป็นกฎกระทรวง โดยรัฐมนตรีโดยอนุมัติคณะรัฐมนตรียังคงมีอำนาจในการลดอัตราและยกเว้นภาษีเพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจ หรือเพื่อความผาสุกของประชาชนได้
- เปลี่ยนฐานในการคำนวณภาษีตามมูลค่า จากเดิมที่กำหนดให้ใช้ราคาขาย ณ โรงอุตสาหกรรม ในกรณีสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักร และราคา ซี.ไอ.เอฟ. ในกรณีสินค้านำเข้า รวมทั้งราคาขายส่งช่วงสุดท้ายกรณีสินค้าสุรา เป็นราคาขายปลีกแนะนำ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ในระหว่างผู้เสียภาษีและแก้ไขปัญหาการถ่างโอนราคา
- ยกเลิกวิธีคำนวณภาษีแบบรวมใน
- เพิ่มบทบัญญัติให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า จัดทะเบียน แจ้งราคาขายปลีกแนะนำและโครงสร้างราคา เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลและตรวจสอบความถูกต้องของการชำระภาษี
- เพิ่มบทบัญญัติให้อธิบดีมีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียน กรณีผู้ประกอบการ อุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบการสถานบริการไม่ยื่นงบเดือนติดต่อกันเป็นเวลา ๖ เดือน หรือผู้นำเข้าไม่ยื่นบัญชีรับจ่ายสินค้าที่นำเข้าติดต่อกันเป็นเวลา ๖ เดือน
- ปรับปรุงบทบัญญัติเรื่องการทำบัญชี โดยกำหนดให้ผู้นำเข้าจัดทำบัญชีคุมสินค้า และให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า ผู้ประกอบการสถานบริการสามารถจัดเก็บบัญชีและเอกสารการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่นซึ่งเจ้าพนักงานสรรพสามิตสามารถเรียกมาตรวจสอบก็ได้
- เพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการอื่นที่ใช้สำหรับแสดงการเสียภาษีนอกจากการใช้ แสตมป์สรรพสามิตและเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี เพื่อรองรับการเสียภาษีสินค้าสุราและสินค้าไฟ
- กำหนดให้ผู้ประกอบอุตสาหกรรมต้องเสียภาษีกรณีวัตถุดิบอันเป็นสาระสำคัญที่ใช้ผลิตสินค้าขาดหายไปจากบัญชี
- กำหนดจุดความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีเพื่อสร้างความชัดเจนในการจัดเก็บภาษี
- ปรับปรุงระยะเวลาในการประเมินภาษีเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบภาษี

- ปรับปรุงระบบการโต้แย้งการประเมินภาษี โดยการยกเลิกขั้นตอนการคัดค้านการประเมินภาษี โดยมีเฉพาะการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เท่านั้น รวมทั้งกำหนดกรอบระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ในการยุติข้อพิพาททางภาษีซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับขั้นตอนการยุติข้อพิพาททางภาษีของกรมสรรพากร และกรมศุลกากร

กำหนดกรณีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ พิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาตามกฎหมาย ผู้อุทธรณ์สามารถฟ้องคดีต่อศาลได้ทันที

- ปรับปรุงบทบัญญัติเรื่องการให้ดอกเบี้ยในการคืนภาษี โดยให้ดอกเบี้ยเฉพาะการเสียภาษีเกินจากการประเมินภาษีเท่านั้น
- ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมและอัตราภาษี ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน
- แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ ให้สอดคล้องกับรูปแบบของการจัดทำร่างประมวลกฎหมาย และปรับเพิ่มอัตราโทษปรับ ให้สอดคล้องกับค่าเงินในปัจจุบัน
- กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจยึดหรืออายัดสินค้าที่ไม่เสียภาษีได้จนกว่าจะมีการเสียภาษีครบถ้วน
- การเปรียบเทียบคดีต้องใช้ราคาขายปลีกแนะนำเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าปรับ ถ้าไม่มีจึงให้อำนาจประเมินมูลค่าสินค้าเพื่อกำหนดค่าปรับโดยถือมูลค่าของสินค้าชนิดเดียวกันหรือใกล้เคียงกันที่เสียภาษีถูกต้องในเวลาหรือใกล้เคียงเวลาที่กระทำความผิด ถ้าไม่มีให้ถือมูลค่าสินค้าที่มีลักษณะใกล้เคียงกันที่ซื้อขายกันในช่วงเวลาดังกล่าว
- กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตเป็นผู้จับ คดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ถ้าผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบ สามารถทำตัวไปอยู่ที่ทำการของผู้เปรียบเทียบได้โดยไม่ต้องนำตัวไปอยู่ที่ทำการของพนักงานสอบสวน
- กำหนดพิกัดประเภทสินค้าในบัญชีท้ายร่างประมวลกฎหมายภาษีสรรพสามิตให้สอดคล้องกับพิกัดศุลกากร เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- การจัดเก็บภาษีเพิ่มเพื่อมหาดไทย ครอบคลุมทุกสินค้า (ยาสูบ ไฟ่ เดิมไม่มีการเก็บ)
- เพิ่มบทบัญญัติในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการนำเข้าสินค้าสุรา ยาสูบ และไฟ่ เพื่อการควบคุมการบริหารการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- ควบคุมเฉพาะการผลิต นำเข้า และขายสุรา (ยกเลิกการควบคุมเชื้อสุรา ใช้สุรา และขนสุรา)
- ควบคุมเฉพาะการเพาะปลูกยาสูบ ซื้อใบยาแห้งจากผู้บ่ม ผลิตยาสูบ (ยกเลิกการควบคุมการหั่น อบ บ่มใบยา)
- ยกเลิกบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของยาสูบพันธุ์พื้นเมือง เพื่อสร้างความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี
- กำหนดลักษณะและจัดหมวดหมู่สินค้าและบริการที่ต้องเสียภาษีให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต
- แก้ไขเพิ่มเติมความหมายของลักษณะสินค้าและบริการ ให้ครบถ้วนและชัดเจนขึ้น